

De Yeti en Maria Juana bestaan niet

"De Groun
Amsterdammer
21 jan. 1961

DE verschrikkelijke sneeuwman, de Yeti, bestaat niet. Dit is onlangs door Sir Edmund Hillary op Schiphol nog eens duidelijk gezegd. Ook andere expedities hebben het bevestigd: dat van de Yeti is 'n fabel. Jammer, want het was 'n mooi stukje romantiek. Ook de fossiele „mens van Grosseto" is geen schakeltje in het menselijk evolutieproces — de hominisatie — gebleken, zoals veel antropologen hadden gehoopt. Na onderzoek stelde een Zwitserse geleerde kort geleden vast dat het een uitgestorven brachiator, een slingeraap is geweest. Ook jammer. De wetenschap, gelijk de Heer, geeft en neemt, en dat moeten we maar loven. Teleurstelling om een verloren verwachting of idee moet gecompenseerd worden door het genoeg, van de waarheid te kunnen proeven. Dat is de enige manier om verder te komen, en daarin mogen we niet kinderachtig zijn. Men moet la Verité en marche laten.

Ook Maria Juana bestaat niet. Deze jongedame werd enkele weken geleden in een dagbladartikel — dat 'm op de bekende wijze van katoen gaf — genoemd als degen die het henniproken zoal niet bedacht, dan toch dermate bevorderd had, dat zij het vanchter de tapkast tot wereldvermaardheid had gebracht. Het was naar haar, dat hennip, hasjij, cannabis, en hoe het verder in het slang nog mag heten, marihuana werd genoemd.

Als ik goed ben ingelicht, kwam deze pikanterie uit politionele bron.

HET is verleidelijk eens verder te kijken dan de sabel lang is. Maria blijkt dan de Hollandse nicht te zijn van „Mary Juana" de spotnaam van de Amerikaanse beatnik voor Marihuana, een van de eeuwenoude benamingen voor het hennep-product dat onze gevoels- en belevingswereld kan beïnvloeden.

In de Nederlandse medische pers is in de tien jaar tussen '50 en '60 vrijwel geen enkele mededeling over marihuana-gebruikers te vinden. In 1958 is er een kort feuilleton dat over de verbouw van hasjij in Libanon en Syrië, de voornaamste producenten, handelt. Verder is er de vermelding van een doodgelopen proces over de vraag of het marihuana-roken op zichzelf ook een strafbare handeling is. En, in 1951, een arts die vraagt: „Hoe weet ik nou of iemand een marihuana-roker is?" Hij krijgt een vaag referaatje, waarin het kan vriesen en doolen, en ten slotte het bescheid: „Alleen als je hem met zo'n sigaret in zijn vingers ziet staan." Daarmee zijn we er dan zowat. Opname van marihuana-rokers in de inrichtingen voor ontwenningsskuren (voor alcohol, morfine, enz.) schijnt nog nooit voorgekomen te zijn. Bij de geneeskundige diensten van de grote steden weet men er niet van. Rechtbankverslagen maken nooit melding van misdrijven die in marihuana-roes zijn begaan. Maar hoe komen we dan aan gegevens?

LATEN we een blik werpen in de internationale medische literatuur, en de abstract services van Excerpta Medica eens nazoeken. In de sectie neurologie en psychiatrie is er een aparte rubriek voor verslavingsgiften. Tussen 1950 en 1960 verscheen er geen enkel referaat over marihuana-gebruikers — wel enkele honderden over verslavingsgiften als morfine, heroïne, synthetische pijnbestrijdende middelen, alcohol, tabak en het — vrijwel geheel in onbruik geraakte — cocaïne. Voor de sectie farmacologie, met jaarlijks duizenden stofjes in de index, geldt hetzelfde.

We zullen het anders aanpakken en nemen de moderne handboeken eens door. Het Europese standaardwerk van Møller (1958) noemt marihuana niet. In de oudere Amerikaanse boeken zijn er wat summierere gegevens. Pas de farmacologische bijbel, het handboek van Goodman en Gilman (1955) geeft een helder overzicht van alles wat erover marihuana te weten valt. Dit komt in het kort hierop neer:

Marihuana is geen verslavingsgif, zoals alcohol, morfine, heroïne, tabak, enz. Men kan het gebruik ervan zonder enig nadeel weer nalaten en er zijn geen onthoudingsverschijnselen. Lichamelijke of geestelijke aftakeling wordt door marihuana-opzich niet ingeleid of bevorderd. Het gebruik voert niet tot misdadige handelingen, seksuele vergrijpen, of afzaken tot echte verdovingsmiddelen. De kort na het inhaleren van 1 of 2 marihuana-sigaretten optredende verschijnselen blijven vrijwel geheel beperkt tot de psychische sfeer. Ook van chronisch gebruik zijn geen schadelijke gevolgen bekend.

HOE kunnen ze dat nu schrijven, z u zich afvragen. Eenvoudig, op gro van hun intensieve bestudering van v wel alles wat er in de loop van eeuw over marihuana, hasjij, enz. geschrev is. Zij hebben voor een juiste, intel gente en vakbekwame interpretatie v al deze gegevens gezorgd. Ze hebb die bezien in het licht van deze tijd, rekening gehouden met het tijdperk, h land van herkomst, de sociale aspecten tal van andere omstandigheden waaron de oudere literatuur is ontstaan. Zij m derniseren onze kennis over marihuana (de voortreffelijke wijze die hun werel beroemde boek kenmerkt.

Zij zijn, met Kranz en Gutz, de enij auteurs die het rapport bespreken dat do de activiteit van de beroemdste burg meester die New York ooit heeft geha tot stand is gekomen. La Guardia, notc vervolger van corruptie, misdaad en al handel in verdovende middelen, wenste te jectief voorgelicht te worden toen ze da rond 1940 in New York net zo met h marihuana-probleem sukkelden als wij r in Nederland. Hij was intelligent geno om te beseffen dat hij met „gossip" gee genoegten kon nemen — hij wilde „facts" Inderdaad, een bijzonder magistraat. E kreeg zijn rapport na vier jaar studie. E waren toen 500 pedlars — sluikhandelaars — in marihuana gehoord. Het roken bleek c enige vorm van gebruik te zijn, net als hie Het werd altijd in gezelschap gedaan. E speciale lokaliteiten, z.g. „tea-pads" die aa hun bijzonder schreeuwerige kleurige dec raties te herkennen waren. Alleen in de wj Harlem waren er al enkele honderden va die tea-pads. De voor die tijd licht verblu zende conclusies van het rapport zijn t vermeld. Het marihuana-gebruik werd mee als een minor nuisance gezien dan als e real danger — dus meer irritant dan ech gevaarlijk.

WAAR vinden we nu moderne gegevens Bij de rokers-zelf — en hun literatu is zeker niet oninteressant! Mooi is ee tweede.

Er zijn ook Nederlanders bij: Jan Vri man, en Simon Vinkenoog; de laatste me zijn opstel: „Poëzie en Narcose" in d Vlaamse Gids van oktober 1960. Hij blijt gverigens uitstekend op de hoogte met d wetenschappelijke feiten — veel beter da

1961

de politionele kringen die Maria Juana begunstigen.

En dan zijn er de Amerikaanse schrijvers, voor Jacques den Haan op de bekende voorloperij besproken in Litterair Paspoort, december 1959. In dit artikel — De heilige Barbaren — worden het karakter en de psychologische achtergronden van het internationale beatnik-dom fijnzinnig geanalyseerd, met alle differentiaties, van de literaire produktieve „angry young man” tot de niets presterende, a-sociale hipster. In zijn Talking Shop in Litterair Paspoort november 1960 bespreekt Den Haan nieuwe uitgaven, o.a. de door Seymour Krim verzamelde bundel: „The Beats” (Gold Medal 208). De meestal jeugdige schrijvers zijn van een bijzondere geestelijke structuur, met een min of meer bewuste, grote weerstand tegen de huidige maatschappij en gangbare burgerlijke (quare) moraal. Tevens is er een gelijke grote neiging aan deze spanning en dit gesels aan contact, te ontsnappen (escapism). Om deze ontsnapping te benaderen wordt marihuana gerookt — dan komt het gevoel van „vrij zijn”, van ongeremd zijn, van contact te hebben, dat zij voor hun zelfverwerkelijking menen nodig te hebben. Binnen deze veranderde gevoels sfeer ontstaat ook de inspiratie tot verder artistiek of literair werk.

Over de literatuur-zelf, al dan niet tijdens marihuana-gebruik geconcentreerd, wil ik liever niet oordelen. Het is evenmin mijn smaak als b.v. „Het Melkwood”, voor mij te verwarde en oninvoelbare gebazel van de rand van delirium balancerend chronisch diep-beneveld man — leest u er John Malcolm Brinnin's boek: Dylan Thomas in America maar eens op na. Anderen en daar de hoogste vorm van poëzie in, en wil mij dus, als niet terzake gevoelig, afscheiden absteren — refererend aan Spinoza, die alleen betrouwde wat met nuchter verstand was gezegd en gemaakt, daarom nooit een glas wijn wilde drinken.

ALS men een groep marihuana-rokende jongeren benadert en met hen spreekt, heeft de grote overeenkomst met de Amerikaanse situatie.

Ze zijn van ander slag dan het gemiddelde — in de grond van de zaak bezorgd en aard, van nature niet vrolijk, met sterke gevoelens van geremd-zijn. Ze lachen voortaan zo weinig. Hun visie op de maatschappij is aan de knorrende kant: ze ver-

werpen de burger met bijbehorende moraal tergrondig. De toekomst vinden ze barbaerlijk om niet over te denken. In gezelschap komt er, na 1 of 2 marihuana-sigaretten — die geen fluweel voor de keel schijnt te zijn, voor het lekker hoeft niemand te doen — een wat opgeruimder stemming, er komt contact, de tongen raken los, er wordt gelachen. Een „nuchtere” krijgt de indruk, met een stel kinderen, die ontzettend debiel om alles zitten te grinniken, te doen te hebben.

Subjectief worden tijd, ruimte, geluid en andere zintuiglijke waarnemingen anders ondergaan — langer, groter, harder. Fluisteren wordt gehoord als luid spreken, het geklik van hakken op straat lijken hamerslagen. Maar alles wordt goedgemutst ontvangen en als grappig opgenomen. Het komen en gaan van iemand wekt hilariteit. Men voelt zich volwaardig, heeft het gevoel veel aan te kunnen en veel te snappen, en niemand heeft de behoefte op pad te gaan voor ondoordringbare dingen. En wie de 4 à 4,5 gulden voor een sigaret niet missen kan of wil, doet het na. Velen laten het na één keer proberen al voorgoed na; ze vinden er niets aan. Het is dus wel iets heel anders dan alcoholgebruik, en er is sociaal gezien geen twijfel aan wie, gelijk Maarten van Rossum, de beste van twee is. Hoeveel leed en onrust thans nog door alcoholmisbruik wordt veroorzaakt, is nauwelijks te peilen. Wat een misdrijven en mishandelingen er niet ronkenschap worden begaan! Om te wijzen van het aantal ernstige en dodelijke ongelukken door alcoholgebruik.

MAAR dat drinken is een eeuwenoude gewoonte. Daar zijn we mee opgegroeid, dat kennen we. Niemand declassificeert zich door eens aangeschoten te zijn — zelfs niet door het vaak te zijn. Vroeger was het voor een foute chauffeur zelfs een verontschuldiging, dat hij gedronken had.

Zelfs na dodelijke aanrijdingen te hebben veroorzaakt kan men, na korte tijd, weer in de maatschappij terugkeren zonder rancunes. Wij zijn tegenover alcoholgebruik tolerant. Dit is met marihuana-roken heel anders — onze weerstand daartegen ligt niet zozeer op medisch en sociaal terrein, maar wordt in hoofdzaak door psychische factoren bepaald. Wij tolereren het niet, we hebben er de pest aan, we vinden het een buitenissigheid, en willen dat ze het laten en dat het verboden wordt. Om deze afweer te verhullen, wijzen we zo stringent op de gevaren die de rokers en de maatschappij bedreigen. Daarom houden we graag vast aan de waarschuwendende sensatie-artikelen die iedere wetenschappelijke grond missen, en accepteren wij brochures vol zotteklap, die hele en halve leken gewoon van hun voorgangers hebben overgeschreven. Er is eens gezegd: *it takes several years to establish a truth in medicine, but more than 20 years to remove an error* — op het gebied van marihuana schijnt dit een understatement te zijn. De error komt veel te goed in de kraam te pas.

VAN hun kant zijn de rokers nu ook niet vriendelijk voor de burger. Ze barten hem graag om te laten zien dat ze lak hebben aan hem en zijn rottige maatschappij, vol oorlogsdreiging en toekomst-onzekerheid. En iedere gerookte sigaret is een

overwinning op het symbool van die burgerlijkheid: de justitie. Het is een kleine gewonnen slag in het autoriteitsconflict dat hun groep zo kenmerkt.

Het is psychologisch begrijpelijk dat marihuana tot de echte verdovende middelen is gerekend, op één lijn met heroine, morphine, cocaine, enz. Dat is zo gegroeid en alles is er op afgestemd: het justitiële gedrag, het recherche-apparaat voor de vervolging, de vonnissen, de propaganda. En de afkeer van de slukhandelaars, doorgaans geen sympathieke, brandschone en hardwerkende jongens, maakt onze weerstand tegen het moderniseren van onze inzichten in dit maatschappelijke probleem niet geringer. Maar dat een reële voorlichting de larekoek zal gaan vervangen, is niet tegen te houden. Daardoor zal een klimaatverbetering ontstaan waarin ook de justitie, die nu eenmaal gebonden is aan het wetboek, een draai zal kunnen nemen zonder veel van het gezicht te verliezen.

Ook ten opzichte van de echte verslavingsgiften komt er langzamerhand een toleranter instelling.

VOORAL in de laatste jaren gaan er in Amerika, en in Engeland, waar het verslavingsprobleem relatief gering is, net als bij ons, stemmen op om de slukhandel de wind uit de zeilen te nemen door de „geregistreerde” verslaanden de stoffen vrij ter beschikking te stellen. Er zijn argumenten vóór en tegen. Het vrijgeven van marihuana zou beslist voordelen hebben, zowel psychologisch, maatschappelijk als financieel — het vervolgen kost de gemeenschap kapitalen. En het is even pikant zich in te denken, dat men daar de accijnz van Schiedam voor zou gebruiken...

Maar dit vrijgeven zou alleen zin hebben als men de nadelen adequaat zou kunnen ondervangen en daar zijn wij nog lang niet aantoe. Het kan wel; maar dan moet men er op hebben leren vertrouwen dat met eerlijke voorlichting en opvoeding méér bereikt wordt dan met afschrikwekkende — en dus attractieve — voorbeelden uit de duim. Dan moet men de opgroeiende jeugd beter in de hand hebben, en met de huidige educatieve middelen als radio en televisie duidelijk kunnen maken dat het zoeken naar een escape met marihuana zinloos is — alleen maar zinloos.

Dat het kinderachtig, asociaal en een jong karakter onwaardig is, gebruikt te maken van zulke „vluchtgevuls”, om T. H. te citeren.

Maar men moet beginnen met eerlijk te worden. Als, wat strikt onvermijdelijk is, la Verité uit het politiebureau is losgelaten, kan ze en marche gaan. Haar weg zal steeds breder worden. Maria Juana zal dan in de berm zitten en haar voorbij zien trekken.

O. M. DE VAAL